

במוקד השיחות בווינגטון: גם איראן וחיזבאללה

05.02.2025 | ד"ר יוסי מנשרוף written by

בנוסף לדיונים החשובים אודות המשך המערכה נגד חמאס, פגישותיו של ראש הממשלה נתניהו עם טראמפ והצמרת האמריקאית יעמדו בסימן של השלב הבא בהתמודדות מול איראן. ההכרח להיאבק נגד תוכנית הגרעין של איראן ובמערך השלוחים שלה באזור ברור בווינגטון ובירושלים, במיוחד כתוצאה ממלחמת "חרבות ברזל". בטהראן עוקבים בדריכות אחרי ביקור נתניהו, בהבינם את חשיבותו המכרעת לעיצוב המדיניות האמריקאית והישראלית נגדם. מעניין במיוחד לראות את השיח שמתנהל בקרב חוגי המשטר סביב הפעילות הרצויה בנוגע לתוכנית הגרעין האיראנית, בצל הצפי להקשחת הצעדים נגד איראן בעידן טראמפ.

הויכוח באיראן סביב ניהוג תוכנית הגרעין בעידן טראמפ

תמונת המצב מראה מחלוקת בין גורמי המשטר. המחנה השמרני-קיצוני בראשות סעיד ג'לילי קרא למשטר להעשיר אורניום לרמה שתוכל לשמש אותו לייצר נשק גרעיני, ולאחסנו במקום בטוח, כך שגורם זר לא יוכל להפציץ אותו. כך תוכל טהראן לקיים הרתעה אפקטיבית מול ארה"ב וישראל, כפי שהסביר מדען הגרעין פרידון עבאסי (המקורב לג'לילי), שלפי המדווח ניצל מניסיון חיסול של המוסד בנובמבר 2010 בהתאם לתפקיד הבכיר שקיים בתוכנית הגרעין האיראנית. מנגד, במחנה המתון-רפורמיסטי, האיץ במשטר בחודשים האחרונים אחד מבכירי המחנה, עלי לאריג'אני, שבקיא היטב בסוגית הגרעין האיראני בזכות תפקידים בכירים שמילא בעבר, להעניק ויתורים במו"מ גרעיני ישיר עם טראמפ, כדי להקל על חיי העם באיראן באמצעות הסרת סנקציות. בתווך, במחנה השמרני התנערו מהאיומים שהשמיעו בתקופה האחרונה בכירים באיראן לשנות את צביון דוקטרינת הגרעין האיראנית, מחשש שהדבר רק מעודד תקיפה נגד איראן. גם במחנה יש הקוראים להידברות ישירה עם טראמפ. כולם מחכים להכרעת המנהיג ח'אמנהאי בנושא, לאחר שלאחרונה דחה בנאומו את ההצעות להידבר ישירות עם טראמפ. בישראל יצטרכו לשכנע את טראמפ להימנע מהסכם חלקי עם איראן, שיוגבל לנושא הגרעין ויאפשר לה לשקם את כלכלתה ולחמוק מהשפל ההיסטורי אליו נקלעה.

דרוש מענה מהיר לנתיב ההברחות האיראני לחיזבאללה

בנוסף, על נתניהו ופמלייתו למצוא בסיוע ממשל טראמפ מענה לנתיב ההברחות החדש שאיראן החלה לבסס, במסגרת מאמציה לשקם את חיזבאללה. ארגון הטרור זקוק כעת לסיוע הפיננסי כמו חמצן לנשימה, כדי לשקם את מעמדו ותשתיותיו, ובכלל זה את מערך הדעוה (רשת ארגוני רווחה, בריאות, חינוך ודת) שמהווה מנוף חשוב לכוחו הפוליטי והצבאי של הארגון. לאחרונה

דווח שכת קדס מקיים שלושה ערוצים באמצעותם הוא מחדש את הברחות הסיוע הפיננסי לחזבאללה בשד"ת הבינ"ל בירות: טיסות של חברת התעופה מאהאן אייר (הקשורה לכח קדס) דרך המרחב האווירי של תורכיה; דיפלומטים איראנים שטסים לבירות עם מזוודות כסף; אזרחים תורכים שקשורים לכח קדס שמבריחים כספים בטיסות איסטנבול-בירות.

טהראן עלולה להשתמש בערוץ ההברחות דרך שד"ת בירות גם כדי לחדש את הברחות האמל"ח לחזבאללה, אם תצליח לבסס את הערוץ שנראה שמשמש כעת רק לצרכים פיננסיים. הסיוע במתכונתו הנוכחית מכרסם בהישגי ישראל במלחמה מול חזבאללה, כיוון שהוא מאפשר לחזבאללה להתחיל את מסע ההתאוששות והשיקום שלו. נראה שישראל צריכה להסתייע בטרמפ כדי לסכל את המזימה של איראן וחזבאללה. לאור מעמדה של ארה"ב, אפשר שאיום מצדה בענישה פיננסית משמעותית נגד תורכיה או אף בהרחקתה מברית נאט"ו תוכל לדחוף אותה להפסיק את השת"פ עם איראן בסוגיה. לצד זאת, גיבוי אמריקאי לאיום מצד ישראל לתקוף את שד"ת בירות, אם יוסיף לשמש כר פעילות עבור כח קדס, עשוי להרתיע את חזבאללה, כמו גם את ממשלת לבנון. בשפל הנוכחי בו הוא מצוי, ולאור הצורך הדחוף שלו להמציא עצמו מחדש, לאחר שאיבד את הרוב המכריע של מפקדיו הבכירים, ספק רב אם חזבאללה יוכל לעמוד מול תקיפה ישראלית בשדה התעופה בירות, ולחדש את המלחמה נגד ישראל.

פורסם בישראל היום, בתאריך 05.02.2025.